

PRITARTA

Palangos miesto savivaldybės tarybos

2023 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. T2-315

PATVIRTINTA

Palangos lopšelio-darželio „Sigutė“ direktoriaus

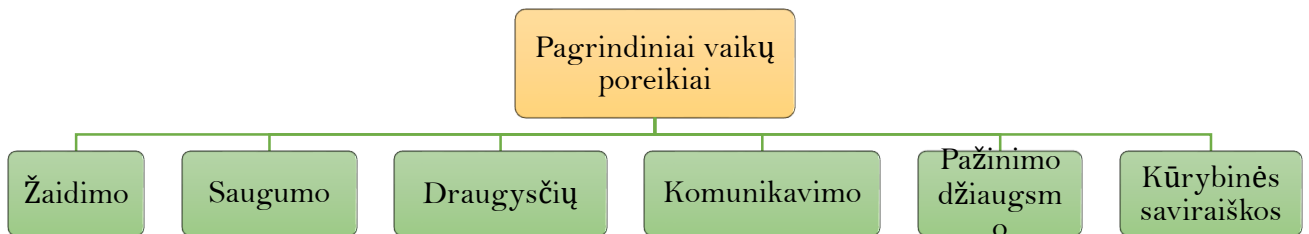
202 m. d. įsakymu Nr.

PALANGOS LOPŠELIO-DARŽELIO „SIGUTĖ“ 2024–2025 METŲ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

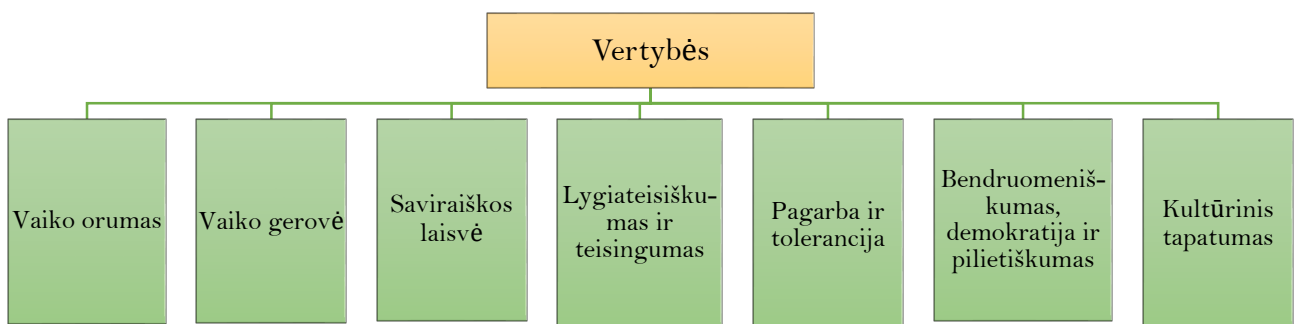
I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Oficialus pavadinimas – Palangos lopšelis-darželis „Sigutė“, trumpasis pavadinimas – lopšelis-darželis „Sigutė“ (toliau tekste – Mokykla). Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė ir tipas – ikimokyklinio ugdymo mokykla. Adresas – Mokyklos g. 19, Palanga, 00303, el. pašto adresas info@palangasigute.lt.

2. Vaikai ir jų poreikiai. Mokykloje ugdomi vaikai nuo 1 metų iki mokyklinio amžiaus, veikia 4 grupės: 2 ankstyvojo amžiaus grupės – nuo 1 iki 3 metų; 1 ikimokyklinio ugdymo grupė – nuo 3 iki 5 metų ir 1 priešmokyklinio ugdymo grupė – nuo 5 iki 6 metų. Mokyklos veiklos trukmė – 10,5 val. per dieną. Įstaigos užduotis užtikrinti vaikų pagrindinius poreikius, juos tenkinti ir turtinti:

3. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą. Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

4. Vaikai Mokykloje ugdomi stebėdami, veikdami spontaniškai, užsikrėsdami patrauklia, malonumą teikiančia veikla ir pagal savo jėgas, poreikius bei pomėgius įsitraukdami į mokytojo organizuotą kryptingą veiklą:

4.1. vaikų ugdymasis žaidžiant. Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus žaidimus. Vaikai ugdomi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami

sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis;

4.2. vaikų patirtinio ugdymosi būdai. Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, įkūnytasis ugdymasis, ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

5. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas. Mokykloje dirba aukštą kvalifikacinę kategoriją turintys mokytojai: ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai, logopedas, specialusis pedagogas, meninio ugdymo mokytojas. Mokytojų komanda yra kompetentinga, gebanti keistis, nuolat besimokanti, ieškanti naujovių ir jas įgyvendinanti, į naujoves žiūrinti, kaip į nuolat kintančią ir atsinaujinančią sistemą. Pedagogai tobulėja, siekia naujų žinių ir profesinių įgūdžių, kelia savo kvalifikaciją kursuose, seminaruose, konferencijose, metodinėse diskusijose, studijuoja pedagoginės literatūros leidinius, dalijasi gerąja darbo patirtimi, organizuoja atviras veiklas, šventes, pramogas, dalyvauja įvairiose projektinėse miesto, respublikinėse ir tarptautinėse veiklose.

6. Mokyklos savitumas. Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau tekste – Programa) siekiama tenkinti pagrindinius 1–6 metų vaiko poreikius. Ypatingas dėmesys skiriamas vaiko adaptacijai, šiuo laikotarpiu tėvai kviečiami pabūti su vaiku grupėje kelias dienas, pabendrauti su mokytoja. Programoje atsižvelgta į individualiuosius ir specialiuosius poreikius. Specialiųjų poreikių vaikai integruojami į bendrojo ugdymo grupes. Vaikų grupės komplektuojamos atsižvelgiant į amžiaus tarpsnius. Teikiama logopedo, specialiojo pedagogo pagalba. Ugdymas grupėje vyksta kaip vientisas procesas, jis neskaidomas į atskiras sritis (atskirus dalykus) ir vyksta integruotai. Ugdomoji veikla Mokykloje nukreipta į vaikų sveikatos stiprinimą ir saugojimą, saviugdą ir saviraiškos poreikių tenkinimą, patirtinį ugdymą, meninį ugdymą:

Vaikų sveikatos stiprinimas ir saugojimas: kasdienėje veikloje taikomos įvairios fizinės veiklos formos, organizuojami sveikatingumo projektai, vyksta sveikatos valandėlės, mokykla yra nacionalinio sveikatą stiprinančio tinklo narė „Aktyvi mokykla“, kasmet dalyvauja Europos judumo savaitės renginiuose, VŠĮ „Gelbėkit vaikus“ bėgimas ir kiti kiti sveiką gyvenimo būdą ugdatys renginiai.

Saviugdos ir saviraiškos poreikių tenkinimas: mokytojai ugdymą organizuoja teikdami pirmenybę vaikų pasirinkimui laisvai rinktis žaidimą, pripažįsta žaidimą kaip savarankišką vaikų veiklą, nuolat stebi, išitraukia. Kuriamą aplinką vaikų grupiniam žaidimams. Kuriamos spontaniškos ir kryptingos veiklos palankios atsiskleisti gabumams, interesams.

Patyriminis ugymas: mokytojai skatina vaikus tyrinėti, smalsauti, klausinėti aiškintis, kurti, išbandyti ir atrasti unikalios savo kūrybines galias. STEAM veiklos: eksperimentai, interaktyvios užduotys, robotai, bandymai ir kt. edukacijos, išvykos, žygiai. Grupėse gausu priemonių STEAM veikloms atlikti (mikroskopai, lupos, šviesos stalai, steam stalai ir kt.).

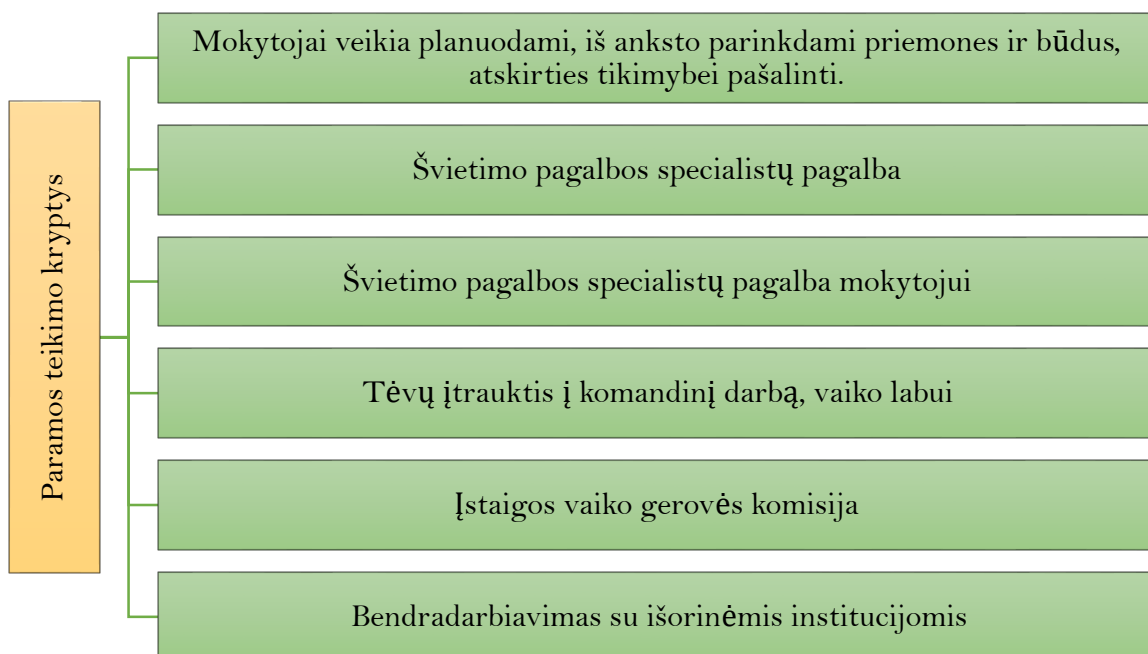

Meninis ugdymas: organizuojamas kasdienėje ugdomojoje veikloje. Dailė – tapyba, dekoravimas, kūrybiniai darbai, lipdymas. Muzika – ritmika, dainavimas, rateliai. Teatras – vaidybiniai-siužetiniai žaidimai, spektakliai. Kiekvienais metais organizuojamas tradicinis koncertas skirtas Šeimos dienai, Šv. Martyno dienai skirtas projektas (spektaklis, kūrybinės dirbtuvės), Šv. Kalėdų renginiai – speltakliai, koncertai, vakaronės.

7. Regiono savitumas. Mokykla įsikūrusi Šventojoje prie Baltijos jūros, kuri unikali gamtos ir kultūros paminklais: L. Pranaitytės skulptūra „Žvejo dukros“, Alkos kalnas, Švenčiausios Mergelės Marijos Jūros Žvaigždės bažnyčia, Šventosios uostas. Vaikai dažnai keliauja į pajūrį, renka daug gamtinės medžiagos, kurias panaudoja meninio ugdymo veiklose. Organizuojami projektai skatinantys vaikus artimiau susipažinti su regionu, žemaitiškėmis tradicijomis. Bendradarbiaujame su senaisiais vietos gyventojais-žvejais, kurie mielai dalijasi pasakojimais ir prisiminimais su vaikais.

8. Mokykla atsižvelgia į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą, sukuria lanksčias sąlygas sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) mokykloje ir šeimoje dermės. Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuojant, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir mokyklos darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas.

9. Mokykloje susitariama dėl paramos vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms. Pateikiamos paramos teikimo kryptys:

10. Mokyklos tradiciniai renginiai: švenčia metines šventes – Rudenėlio, Adventines vakarones, Kalėdas, Užgavėnes, Velykas, Žemės dieną, Šeimos dieną, rengia vakarones, popietes, rytmečius, bendradarbiauja su Palangos ir šalies ugdymo įstaigomis, Šventosios seniūnija ir kitais socialiniais partneriais. Palaikomi glaudūs ryšiai ir bendradarbiaujama su šiomis ikimokyklinėmis įstaigomis: Kauno lopšeliu-darželiu „Šnekutis“, Panevėžio, Šiaulių, Krekenavos ikimokyklinėmis įstaigomis „Sigutė“.

Mėnuo	Renginys	Vieta	Gebėjimai ir vertybinės nuostatos
Rugsėjis	Šventinis rytmetis rugsėjo 1-ajai „Rudenėlio sulaukus“; Europos judumo savaitės renginiai.	Mokyklos salė, kiemas. Mokyklos kiemas, Šventosios apylinkės (stadionas, pajūris, žaidimų aikštelė).	Jausti save kaip bendruomenės dalį, dalintis išpūdžiais, įsitraukti, stebėti linksmintis su draugais.
Spalis	Rudenėlio šventė „Rudenėlio takeliu“; Kūrybinių darbų paroda. Saviraiškos, prevencinių programų įgyvendinimas.	Mokyklos salė, kiemas. Mokykla, edukacinės išvykos.	Suvokti rudens požymius, grožėtis gamtos spalvomis, pažinti vaisius, daržoves, medžių lapus ir vaisius, kurti meninius darbelius. Mokyklos kieme, keliauti po mišką, apylinkes, atrandant rudeninius gamtos pokyčius.
Lapkritis	Šv. Martyno dienos minėjimas, kūrybinės dirbtuvės „Žybsi žibintai“.	Mokyklos grupės, salė, kiemas.	Pastebėti, kam reikia pagalbos ir atjautos, austi šilumą artimajam. Pajausti ramybę ir rimties metą gamtoje.
Gruodis	Adventinė močiucių vakaronė; Kalėdiniai renginiai, Kalėdinių darbų paroda.	Mokyklos grupės, salė.	Vakaroti kartu su seneliais, Palangos Stasio Vainiūno meno mokyklos mokiniams, kurti darbelius (žibintus, advento vainikus, papuošimus eglutėms), žaisti tradicinius advento žaidimus, pajausti kalėdinių

			švenčių laukimo nuotaiką. Aktyviai dalyvauti ruošiantis šventei, puošti aplinką, išreikšti save šventėje, linksmintis kartu su savo draugais, tėveliais, patirti malonių išgyvenimų susitikimuose su Kalėdų seneliu.
Sausis	Sausio 13-osios minėjimas „Atmintis gyva, nes liudija“.	Mokyklos grupės, salė.	Suprasti Lietuvos istoriją, išreikšti meilę ir pagarbą tėvynei, jos laisvės gynėjams, uždegant atminimo žvakutes, piešiant neužmirštuoles, giedant Lietuvos himną.
Vasaris	Užgavėnių šventė „Užgavėnių šurmulys“; Šventinis rytmetis skirtas Vasario 16-ajai „Dainuoju meilę Lietuvai“.	Mokyklos salė, kiemas.	Gaminti Užgavėnių kaukes, laukti šventės ir jai pasiruošti, kurti džiaugsmingą nuotaiką, linksmintis šokant, dainuojant, žaidžiant, keliaujant po Mokyklą.
Kovas	Šventinis rytmetis skirtas Kovo 11-ajai „Meilė Lietuvai“; Renginiai skirti tarptautinei žemės dienai: kūrybinės dirbtuvės, žygiai, darbų parodos.	Mokyklos grupės, salė, kiemas, Mokyklos apylinkės.	Stebėti ir suprasti Lietuvos, savo gimtojo miesto grožį, išreikšti meilę tėvynei, gimtinei ir jos žmonėms, deklamuojant eilėraščius, dainuojant daineles, šokant, dalyvaujant įvairiose netradicinėse kūrybinėse akcijose, edukaciniuose užsiėmimuose, ekskursijose po apylinkes, puošiant Mokyklą savo kūrybiniais darbais.
Balandis	Šv. Velykos „Supa mane Velykėlės“; Margučių paroda „Papuoškime medelį margučiais“.	Mokyklos grupės, salė.	Patirti Velykų džiaugsmą ridenant margučius, žaidžiant tradicinius velykinius žaidimus Mokyklos kieme, kuriant velykinį medelį, kūrybinius darbelius, aktyviai veikiant kiaušinių marginimo dirbtuvėlėse, dalintis šeimų Velykų tradicijomis.
Gegužė	Renginiai Šeimos dienai: koncertas tėveliams; išvyka „Keliauk su šeima“. Priešmokyklinukų išleistuvės: „Lik sveikas darželi“.	Palangos Šventosios pagrindinės mokyklos salė, Mokyklos salė, išvyka.	Puoselėti dėmesį, pagarbą, meilę šeimai, kviečiant šeimos narius aktyviai dalyvauti savaitės kasdienėse veiklose. Ruoštis Šeimos dienos ir išleistuvių šventėms šokant, dainuojant, deklamuojant, kuriant šventinę aplinką.
Birželis	Renginys tarptautinei vaikų gynimo dienai: „Diena laimės kupina“.	Mokyklos kiemas.	Puoselėti supratimą, kad reikia saugoti ir gerbti vienas kitą. Aktyviai veikti darželio kieme (estafetės, grupiniai žaidimai,

			paspirtukų lenktynės ir kitos aktyvios veiklos). Linksmintis visiems kartu.
--	--	--	--

11. Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau tekste – Programa) atnaujinta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsakymu 2023 m. rugsėjo 4 d. Nr. V-1142 patvirtintomis ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis. Gairės parengtos vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, tarptautinių organizacijų rekomendacijomis dėl kokybiško ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo, atsižvelgta į vaiko raidos ir ugdymo(si) ypatumus, naujausius ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) mokslinius tyrimus, ikimokyklinės pedagogikos kaitos tendencijas, užsienio šalių ikimokyklinio ugdymo programų modelius, Lietuvos gerąją praktinę patirtį.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

12. Ikimokyklinio ugdymo principai, užtikrinantys ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingą ugdomąsias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

12.1. **ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalais, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

12.2. **vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

12.3. **žaismės principas.** Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

12.4. **sociokultūrinio kryptingumo principas.** Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

12.5. **integralumo principas.** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

12.6. **įtraukties principas.** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

12.7. **kontekstualumo principas.** Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

12.8. **vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

12.9. **lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

12.10. **reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmis atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvaisto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

12.11. **šeimos ir mokyklos partnerystės principas.** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią,

kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

13. Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

14. Uždaviniai:

14.1. ugdyti vaikų pasitikėjimą savimi;

14.2. mokinti vaikus rūpintis savimi ir kitais;

14.3. padėti vaikui pažinti jį supantį pasaulį, plėtoti kultūrinę ir socialinę įvairovę;

14.4. skatinti bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais;

14.5. ugdyti gebėjimą lanksčiai mąstyti, būti kūrybingiems;

14.6. užtikrinti vaikui saugią ir turiningą ugdymosi aplinką, kuri skatintų jį mokytis.

IV SKYRIUS UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

15. Ugdymo ir ugdymosi turinio medžiaga įgyvendinama orientuojantis į ugdymo programoje iškeltus tikslus ir uždavinius, numatytus siektinus rezultatus, t. y. į konkretaus vaiko amžiaus tarpsnio bendruosius ir specialiuosius gebėjimus, kompetencijas ir vertybines nuostatas. Programa sudaryta, apimant visų vaikui reikalingų kompetencijų ugdymą – aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių ir vaiko pasiekimų žingsnių, kurie rodo vaiko gebėjimų augimą ir pažangą. Metodai parenkami atsižvelgiant į vaikų norus, pedagogų sumanymus, vietą, šeimos rekomendacijas, pedagogų gerąją patirtį. Ugdymo procese kūrybinę pedagogo ir vaiko sąveiką užtikrina taikomi ugdymo(si) metodai:

15.1. **žaidybinis** – skatinantis vaikų teigiamas emocijas, padedantis formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukoncentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą. Žaisdami vaikai išgyvena įvairius vaidmenis, išreiškia emocijas, kuria įvairias situacijas;

15.2. **žodinis (pasakojimas, pokalbis, diskusija)** – suteikiantis galimybę perduoti informaciją. Vaikai skatinami klausyti, girdėti, ką sako kiti, išsakyti savo nuomonę. Kūrybiškumą skatinantis – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų, pvz., „minčių lietus“;

15.3. **tyrinėjimas, eksperimentavimas** – skatina vaiką aktyviai daryti atradimus, atlikti bandymus;

15.4. **stebėjimas** – suteikia galimybę pažinti vaiką, atskleisti jo gebėjimus;

15.5. **vaizdinis** – nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius;

15.6. **praktinis** – padeda vaikams per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;

15.7. **projektinis** – atveria galimybes naujoms temoms, perspektyvoms, kūrybiškam mąstymui, įvairių interpretacijų bei sprendimų pasiūlymams. Skatina aktyvesnį šeimos dalyvavimą, padeda rasti naujų ugdymo turinio įgyvendinimo priemonių;

15.8. **aktyvus (sportinės veiklos)** – estafetės, judrieji, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai;

15.9. **interpretacija** – skatinama vaiko saviraiška, padedama jam atsiskleisti, „pabėgti“ nuo tikrovės apribojimų, susitapatinti su personažais, vaidinti, išgalvoti įvairias situacijas, istorijas, pritaikyti joms tinkamus vaidmenis, veiksmus;

15.10. **išvykos, ekskursijos** – siekiama turtinti vaikų pažintinę patirtį, plėsti akiratį, susipažinti su aplinka, įgyti socialinių įgūdžių, patirti naujų išpūdžių.

16. Programoje numatytas ugdymo turinys nevaržo mokytojo, leidžia kūrybingai organizuoti veiklą, ją įvertinti ir koreguoti atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, patirtį, vaiko bei grupės individualumą. Pedagogai gali laisvai rinktis ugdymo būdus bei metodus, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį, planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą ir kt.

17. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys:

17.1. SOCIALINĖ KOMPETENCIJA	
(Ikimokykliniame amžiuje vaikas siekia būti pripažintas ir gerbiamas koks jis yra. Vaiko gera savijauta kolektyve lemia jo savivoką, savigarbą, emocijas ir jų raišką, savireguliaciją ir santykius su aplinkiniais žmonėmis)	
17.1.1. Emocijų suvokimas ir raiška.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba atpažinti savo jausmus, moka juos pavadinti, išreiškia bendraudamas ir vaizduotės žaidimuose. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).	Kalbinti vaiką ir pavadinti jo reiškiamas emocijas. Pasirūpinti vaiku kai jis jaučiasi blogai. Jautriai reaguoti į jo rodomas emocijas – veido mimika, susitapatinti su jo nuotaika, komentuoti emocijas ar jausmus, juos pavadinti. Apžiūrinėti emocijų paveikslėlius.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	
Domisi savo ir kitų emocijomis. Gali atpažinti ką jaučia, pastebi kitų emocijas ir skirtingai į jas reaguoja. Geba sukelti emocijas, jas išreikšti, įsijausti. Supranta, kad gali pats kontroliuoti kilusių jausmų raišką, stengiasi tinkamais būdais, neskaudindamas kitų, reikšti jausmus.	Įvardinti kitų elgesį, emocijas. Apibūdinti situacijas kuriose kilo jausmai. Apibūdinti jausmus sukėlusias situacijas ir priežastis. Padėti numatyti kaip jaustųsi pats ar kitas įvairiose situacijose. Kūno išraiška pavaizduoti jausmus, klausytis balso įrašų, sekamų pasakų, padavimų, deklamuoti eilėraščius, dalyvauti šventinėse programose.
17.1.2. Savireguliacija ir savikontrolė.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Bando kontroliuoti savo emocijas ir elgesį. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai bendraudamas su kitais. Geba įvardinti kas gerai ir kas blogai. Išbando įvairius konfliktų sprendimo būdus (rėkia, neduoda daikto). Ištikus nesėkmei, kreipiasi pagalbos į suaugusį, padedamas jo nusiramina. Jausdamas nepasitenkinimą tiesiog nueina šalin, stebi aplinką atsisakydamas bendros veiklos. Bando suvaldyti neigiamus jausmus – suspaudžia lūpas, suraukia antakius, suspaudžia kumštėlius.	Į vaiko išreikštus poreikius reaguoti nuosekliais pastoviais veiksmais, intonacijomis, žodžiais. Nustatyti vaikui ir jo veiklai būtinus apribojimus ir nuosekliai jų laikytis. Suteikti galimybę išreikšti savo emocijas. Vaiko elgesiui reguliuoti taikyti veido mimiką ir balso intonacijas. Parodyti kaip reikia elgtis vienoje ar kitoje situacijoje. Taikyti kiekvienam vaikui priimtina dienos ritmą bei nusiramino būdus. Skatinti vaikus vartoti žodžius, pasakant, ko jie nori. Paaikškinti ar suvaidinti, kaip vaiko elgesys įskaudina kitus. Pasiūlyti būdų kaip valdyti savo emocijas ir spontaniškus impulsus.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	
Geba valdyti emocijų raišką ir elgesį. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), geba nusiraminti. Geba suprasti kito savijautą, ketinimus, akivaizdžioje situacijoje	Žaisti žaidimus, pasakoti istorijas, padedančias mokytis spręsti konfliktus ir rasti tinkamą išeitį. Sudaryti paprastas, kasdienio elgesio grupėje taisykles kurių dėka vaikai mokytųsi laikytis tvarkos ir susitarimų. Skatinti vaiko pastangas pačiam

skirti, kas gerai ir kas blogai, parodyti užuojautą ir padėti šalia esantiems	spresti problemas. Padėti įvardinti sudėtingus jausmus: nusivylimą, nerimą, pavydą.
17.1.3. Savivoka ir savigarba.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Save vertina teigiamai. Supranta savo asmens tapatumą, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti su kitais. Supranta, kad yra berniukas / mergaitė. Pavadina 5–6 kūno dalis. Domisi kūdikiais – ką jie gali ir ko negali. Reiškia norus vartodamas įvardį „aš“. Didžiuojasi savo atliktu darbu rodydamas jį, tikisi palankaus vertinimo. Asmens nepriklausomybę pareiškia gindamas nuo kitų savo daiktus.	Sudaryti vaikui pasirinkimo situacijas, naudoti tik būtinus draudimus, vaiko protestą suprasti kaip jo poreikių ir norų išraišką, o ne kaprizą. Pasitikti ir išlydėti vaiką su šypsena, pagirti. Skirti pakankamai individualaus dėmesio – domėtis, ką jie veikia, pritarti žvilgsniu, šypsena, pasidžiaugti pasiekimais. Pakomentuoti ir pagirti vaiko darbelius ir pasiekimus atėjusiems jo pasiimti tėveliams, kad vaikas tai girdėtų.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	Pasakyti savo ir kito jausmus. Skatinti suprasti, kad jis yra geras, todėl ji kiti palankiai vertina. Diegti supratimą vaikui, kad jis buvo kūdikis, dabar yra vaikas ir visada bus tas pats asmuo užaugęs (vyras ar moteris). Vaikas turi jaustis esąs šeimos, vaikų grupės narys, siekiantis kitų dėmesio, palankių vertinimų. Mokyti priskirti save giminei (tetos, seneliai, pusbroliai ir kt.). Klausytis lietuvių liaudies pasakų, kuriose aiškiai skiriamas gėris ir blogis. Įsivertinti savo elgesį. Žaisti emocinius, intelektinius žaidimus. Kurti plakatus.
17.1.4. Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Žaidžia su suaugusiuoju. Mėgdžioja suaugusių veiksmus, kalbą, poelgius, emocijų raišką. Ramiai stebi nepažįstamus žmones, jei auklėtoja yra šalia.	Sukurti ir laikytis atsisveikinimo su tėvais ritualų. Pastebėti, kada vaikui reikia dėmesio, paskatinti, padrašinti. Vaikui supykus, užsispyrus reaguoti pozityviai. Bendradarbiauti su tėvais, domėtis apie vaiko įpročius ir informuoti apie įstaigoje praleistą dieną. Skatinti vaiko savarankiškumą. Į grupę kviesti svečius: tėvelius, senelius. Skatinti vaikus žaisti greta. Komentuoti jų norus, emocijas veiksmus. Atliepti vaiko pagalbos prašymus. Pratinti ir skatinti vaikus žaisti kartu.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	Svečiuotis kitose grupėse, dalyvauti pramogose, šventėse, išvykose. Klausytis patarlių, priežodžių bandyti suprasti jų prasmę. Žaisti grupinius ir stalo žaidimus. Skatinti padėti tvarkant grupę. Įsitraukti į vaikų žaidimus, bendrą vaikų veiklą. Skatinti siūlyti savo idėjas draugams. Inicijuoti diskusiją, išreikšti kitokią nuomonę. Vaikai turi suprasti žodžių ir veiksmų pasekmes. Mokyti išklausti kitų nuomonę.

jausmus (globoja, jaunesnius, užjaučia sergantįjį, nusiminusį). Dalijasi žaislais su kitais.	
17.1.5 Problemų sprendimas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Ieško išečių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtinių sprendimų pasekmes. Imasi sudėtingos veiklos, atkakliai, keisdamas veikimo būdus, bando ją atlikti pats, stebi savo veiksmų pasekmes: nepasiekdamas nuo lentynos daikto prisistumia kėdę. Nepavykus atlikti norimo veiksmo prašo suaugusiojo pagalbos.	Rodyti vaikams būtinus veiksmų su daiktais būdus, patarti kaip elgtis įvairiose situacijose. Skatinti imtis pagal galimybes sudėtingos veiklos, padrašinti. Pateikti kelis sprendimo būdus, padedančius įveikti kliūtis.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	
Geba ieškoti išečių kasdieniams iššūkiams ir sunkumams įveikti. Ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, bendraudamas ir mokosi įveikti nesėkmes. Atsižvelgia į kitų nuomonę. Sutinka su kompromisu, kurį pasiūlo pedagogas arba bendraamžis. Įsitraukia į derybų procesą. Taikiai sprendžia konfliktus. Priima suaugusiojo sprendimą dėl konflikto. Geba paprašyti suaugusiojo pagalbos sprendžiant konfliktą (pvz., verkia, prašo suaugusiojo pagalbos).	Drąsinti savarankiškai įveikti iššūkį ar problemą. Kartu ieškoti išeities iš probleminės situacijos. Siūlyti problemų užduočių, kurias įveikti turi patys. Skaityti ir demonstruoti vaizdinę medžiagą apie įvairius žmonių ketinimus, poelgius ir jų pasekmes.
17.2. SVEIKATOS KOMPETENCIJA (Vaikų sveikatos saugojimo ir stiprinimo, sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymas, judėjimo poreikių tenkinimas)	
17.2.1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje. Savarankiškai naudojami stalo įrankiais. Padedant suaugusiam, atsiraitoja rankoves, plauna rankas veidą, naudojami muilu, rankšluosčiu. Prašosi į tualetą, kai kurie jau nueina savarankiškai. Pratinasi sudėti žaislus į vietą. Orientuojasi grupės erdvėje (rūbinė, grupės kambarys, miegamasis), žino, kur kas padėta. Laikosi nustatytų taisyklių, dienos režimo.	Skatinti vaiką valgyti savarankiškai, pasakant ar parodant kaip valgo grupės vaikai. Atsižvelgiant į vaiko įgūdžius sodinti ant puoduko. Mokyti nusirengti bei apsirengti tam naudojant lėlytes su drabužėlių rinkiniais. Žaisti žaidimus imituojančius rengimosi veiksmus. Rengiant vaiką pratinti nusirengti ir apsirengti tam tikra tvarka. Skatinti ragauti ir valgyti įvairų maistą. Pratinti maistą gerai sukramtyti, neskubinti valgyti. Modeliuoti žaidybines situacijas, kuriose formuojasi maitinimosi ritmo suvokimas, mokomasi stalo serviravimo taisyklių. Žaidžiant vaikai mokomi atskirti pagrindines produktų grupes – pieną, mėsą, vaisius, daržoves.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	

Palaiko kūno švarą ir aplinkos tvarką: tvarkingai valgo, savarankiškai pasirūpina asmens higiena ir apranga. Moka saugoti savo sveikatą ir saugiai elgtis aplinkoje. Domisi savo kūnu, žino pagrindines kūno dalis. Pasako, ko nori, kuo domisi, ką mėgsta. Pats tvarkosi savo asmeninius daiktus, dalijasi, saugo ne tik savo, bet ir draugų žaislus.	Kalbėtis su vaikais apie sveikatos piramidę (ji turi būti iškabinta grupėje). Diskutuoti, kurie iš jų vartojamų produktų yra naudingiausi jų augimui ir gerai savijautai. Pasakoti apie per didelio saldumynų kiekio žalą organizmui. Kurti darbelius (piešinius, inscenizaciją ir kt.), kurie skatintų rinktis sveiką ir naudingą maistą. Klausytis skaitomų knygelių, vaidinti, žaisti lotą, žiūrėti filmukus, atlikti skaitmenines užduotis apie žmogui naudingus maisto produktus. Primenant eiliškumą, skatinti vaikus savarankiškai nusirengti ir apsirengti, tvarkingai susidėti drabužius. Žaidžiant vaidmeninius žaidimus, įtvirtinti asmens higienos įgūdžius. Skatinti susitvarkyti žaislus su kuriais žaidė, padėti. Organizuoti saugaus elgesio veiklas (viktorinos, pramogos, projektai, išvykos), susitikimus su policijos pareigūnais, gaisrininkais ir kt.
17.2.2. Fizinis aktyvumas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Lipa pakaitiniu žingsneliu, geriau derina akies-rankos-kojų judesius eidamas, bėgdamas, ropodamas, šokinėdamas spontaniškai ir pamėgdžiodamas suaugusiojo veiksmus. Susikibus rankomis eina rateliu, juda vorele, nepargriūdamas spiria kamuolį, pašoka į viršų abiem kojom, pagauna sviedinį abiem rankom prie krūtinės. Bėga keisdamas kryptį ir greitį. Kelias sekundes pastovi ant vienos kojos. Lipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Tiksliau konstruoja, veria sagas.	Siūlyti žaidimus lavinančius ir įtvirtinančius vaiko judėjimą. Sudaryti sąlygas nešioti žaislų takeliu tarp dviejų virvių, stumdyti žaislinį vežimėlį, vaikytis, ridenti, gaudyti, mėtyti, spardyti kamuolį, joti ant linguojančių žaislų, važiuoti pasispiriant kojomis, pakviesti eiti tilteliu paskui save. Imituoti šuoliuojančius gyvūnus. Siūlyti žaidimus ir žaislus, kuriuose atliekami sukamieji plaštakos judesiai.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	
Džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių – rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika. Stovėdamas pasistiebia, atsistoja ant kulnų, stovėdamas atlieka įvairius judesius kojomis bei rankomis. Eina ant pirštų galų, eina siaura linija, gimnastikos suoleliu, lipa laiptais aukštyn žemyn nesilaikant už turėklų, šokinėja abiem ir ant vienos kojos, nušoka nuo paaukštinimo. Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Veria ant virvelės smulkius daiktus, užsisega, atsiseiga sagas. Meta, spiria kamuolį iš įvairių padėčių. Įsisupa ir supasi sūpynėmis. Važiuoja dviračiu.	Siūlyti įvairių žaidybinių situacijų skatinančių vaikščioti ant pirštų, kulnų, važinėti triratukais, paspirtukais. Organizuoti veiklą, kurios metu atliekami ritminiai judesiai pečiais, galva, mušinėjami, mėtomi kamuoliai, ėjimas keičiamas bėgimu, vaikas turi eiti, bėgti, perlipti suolą ir kt. Organizuoti bėgimo estafetes, įvairių šuolių žaidimus, šokinėti per šokdynę, lanką. Žaisti įvairius sportinius ir judriuosius žaidimus, kad vaikai galėtų varžytis tarpusavyje (krepšinis, futbolas ir kt.)
17.3. PAŽINIMO KOMPETENCIJA	

(Domėjimasis viskuo, kas supa vaiką: gamta, jos reiškinais, žmonėmis, jų jausmai, darbu, kūryba, daiktais, technika, įvairia veikla ir pan. Ugdyti vaikų saviraišką, mąstymo pradmenis, skatinti poreikį tyrinėti ir atrasti, keisti, kurti, siekiant užbaigti iki galo pradėtą darbą ar sumanymą)	
17.3.1. Aplinkos pažinimas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Nori pažinti ir suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinoję ką nors nauja. Bando apibūdinti save, šeimą, artimiausios aplinkos objektus. Stebi vorele einančias skruzdės ir svarsto, kur jos keliauja. Domisi sniego savybėmis: kodėl ištirpo senis besmegenis? Laisto gėles suvokdamas, kad vanduo joms padeda augti. Maitina augintinį sakydamas: – „jis alkanas“.	Skatinti vaiką tyrinėti daiktus visais pojūčiais (matyti spalvas, liesti skirtingus paviršius, girdėti skleidžiamą garsą). Išbandyti daiktus, juos pavadinti. Tyrinėti kaip dviejų ar trijų dimensijų daiktai tinka vienas prie kito, pvz. dėlionės, kaladėlės. Kalbėti apie gyvūnus: ką ėda, kokius vaikus veda, ko reikia, kad augalas augtų. Mokyti kūno dalių pavadinimų, aptarti jų paskirtį. Skatinti domėtis socialine, kultūrine, gamtine aplinka ją tyrinėti ir pažinti. Vykdyti patyriminį ugdymą.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	
Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinoję ką nors nauja. Apibūdina save, šeimą, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika. Žino kai kurių medžių, gėlių, daržovių, vaisių ir kt. augalų, gyvūnų pavadinimus. Klausia, samprotauja, kodėl nuo medžių krinta lapai. Pasako savo ir savo artimųjų vardą, pavardę, šeimyninį ryšį, gyvenamąją vietą. Deda popierių, plastmasę stiklą į skirtingus atliekų rūšiavimo kontenerius.	Skatinti domėjimąsi socialine, kultūrine, gamtine aplinka. Norą ją tyrinėti ir pažinti. Žaisti. Rūšiuoti, kolekcionuoti įvairią gamtinę medžiagą, tyrinėti žemėlapius, gaublių, atlikinėti bandymus. Klausyti aplinkos ir gamtos garsų, aiškintis jų kilimo priežastį, stebėti dienos orus, metų laiką ir gamtos pokyčius. Sukurti situacijas aiškinimuisi. Skatinti vaikus saugoti aplinką ir gamtos resursus (rūšiuoti atliekas, taupyti energiją, vandenį, popierių, kaip atliekas panaudoti antrą kartą ir kt.). Skaityti kūrinius, atlikti <i>Steam</i> užduotis, skaitmenines veiklas apie augalus ir gyvūnus. Kurti grupės tradicijas ir taisykles, skatinti jų laikytis. Organizuoti vaikų išvykas, žygius į gamtą, muziejus, ūkius, gyvūnų prieglaudą, tėvų darbovietes (profesijos). Vykdyti patyriminį ugdymą.
17.3.2. Skaičiavimas ir matavimas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus. Skiria žodžius „vienas“ ir „daug“. Pagal dydį sudeda piramidės žiedus. Į vieną eilę rikiuoja skirtingų dydžių žaislus, atskirai grupuoja didesnius, mažesnius, pvz.: mašinėles. Išskiria formas – iš karoliukų krūvos išrenka tik apvalius karoliukus. Supranta sąvokas apie vietą ir padėtį: ant, nuo, po, į, iš; nuotolį: arti, toli, šalia ir pan.	Duoti vieno dydžio ar formos daiktų ir mokyti paimti vieną, du daiktus, sudėlioti juos į dvi, tris krūveles. Klausti, kurioje iš dviejų krūvelių yra vienas daiktas ir kurių yra daugiau. Sukurti aplinką, kurioje vaikas galėtų vartyti tas pačias knygeles, surinkti ir ardyti daiktus, tyrinėti jų dydžių santykius, visaip eksperimentuoti su spalvomis, dydžiais ir formomis, įvairiai judėti. Darant pauzes, pakartojant žodžius, judesius, skatinti vaiką juos įsidėmėti, rūšiuoti daiktus. Skatinti eksperimentuoti su įvairių dydžių ir formų daiktais, kaladėlėmis, kai iš jų norima

Vaikų pasiekimai 3–6 metai Pasaulio pažinimo tyrinėjimui naudoja skaičius ir skaičiavimus. Daiktų kiekį apibūdina skaičiumi, susieja skaičių su atitinkamu jo simboliu. Sudaro, palygina daiktų grupes pagal kiekį. Geba apibūdinti daikto vietą tam tikroje daiktų eilėje, sudaryti, pratęsti sekas, rasti praleistus jų narius. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, talpa, tūris, laikas, daiktų panašumai, santykiai, padėtis vienas kito atžvilgiu. Skaičiuoja daiktus nuo 1 iki 10. Priskiria save prie kitų, vilkinčių striukes, prie keturmečių ar penkiamečių, prie tamsiaplaukių ar šviesiaplaukių ir pan. Suvokia ir skiria paros dalis. Suvokia metų laikus, skiria jų kaitą.	pastatyti kuo aukštesnį bokštą, nutiesti kuo ilgesnį kelią ir pan. Skatinti suvokti tūrio, masės pastovumą. Pagal aukštį, plotį, didumą, storį, svorį lyginti labai skirtingus ir vienodus daiktus uždedant ir pridėdant vieną prie kito. Siūlyti žaidimus, veiklą kurioje dalyvaudamas vaikas įgytų supratimą apie ilgio, tūrio, masės matavimo priemones ir būdus, plėsti žodyną apie daiktų dydžių santykius, judėjimo kryptį. STEAM veiklos, interaktyvios užduotys.
17.3.3. Tyrinėjimas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai Vaikas yra smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, stebi, bando, samprotauja. Išbando žaislus ar daiktus, stebi kas vyksta. Geba tyrinėti save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką. Geba mąstyti ir samprotauti apie tai ką pastebėjo, atrado, pajuto patyrė. Bando įvairias priemones: laistytuvus, skirtingų dydžių puodelius, piltuvėlius, samtukus, kempines. Geba naudoti žaislinio darbatalio įrankius. Geba sumaišyti dažų spalvas, kad gautų naują spalvą. Vartoja žodžius apibūdinančius daiktų savybes: kietas, lygus, sunkus, lipnus.	Pedagogo veiklos gairės Duoti vaikams pajusti, paliesti bei tyrinėti įvairių medžiagų, formų, tinkamų žaisti daiktų ir žaislų, kurie skatina atlikti tiek stambiuosius, tiek smulkiuosius judesius. Sudaryti sąlygas naudoti ir vystyti įvairius gebėjimus (klausyti, stebėti, prisiminti, kalbėti, aptarti, priimti sprendimus). Mokyti atpažinti spalvas, simetriją, formas, skatinti manipuliuoti kiekiais, eiti nuo vientiso prie dalių ir atgal (padalinti plastilino gabalą ir vėl sulipdyti, išpilstyti vandenį į mažus buteliukus ir vėl supilti į didelį indą. Surinkti, rūšiuoti ir sudėlioti daiktus kokia nors tvarka, įvairiais būdais žaisti su medžiagomis, stiprinti tvarkos jausmą. Pateikti knygių ir paveikslėlių apie įvairius kasdienio gyvenimo aspektus.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai bando samprotauja. Įvaldęs tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), geba mąstyti ir samprotauti apie tai ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Pastebi grupės, kiemo augalų (gėlių, daržovių) pasikeitimus, juos sėja, prižiūri, laisto. Išbando, tyrinėja, koks daiktas nuskęs, koks plauks, kas toliau nuskris – plunksnelė ar popieriaus lapelis, per kiek dienų išdygs skirtingų augalų sėklos, aiškinasi, kaip vanduo virsta ledu, o sniegas vandeniui ir kt. Stebi, kaip keičiasi kūnas augant, matuoja plaštakų, pėdų dydį, žymi savo aukštį matuokle, lentelėse.	Pateikti knygų, filmukų ir paveikslėlių apie įvairius vaikų kasdienio gyvenimo aspektus. Eksperimentuoti su įvairiomis medžiagomis (naudoti mikroskopus, lupą ir kt.), keliant klausimą, kas atsitiks? Aiškintis gamtos reiškinius. Išbandyti magnetą, vandens, šviesos poveikį augmenijai, žmogui, santykį su objektais, daiktais. Tyrinėti šešėlius, kaip keičiasi jų ilgis, forma per dieną. Vartoti knygas, enciklopedijas, pasinaudoti internetu ieškant atsakymų į iškilius klausimus. Skatinti vaiką aiškinti kitiems savo mintis, idėjas apie atliekamus skaičiavimus, matavimus, pastebėjimus.
17.3.4. Kūrybiškumas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės

Geba pajusti kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą. Geba savitai reikšti savo įspūdžius įvairioje veikloje. Domisi aplinka, reaguoja į naujoves. Atranda vis naujus veiksmus ir dalykus įprastoje aplinkoje, žaidžia, juda, skatina savo smalsumą. Bando išreikšti save mimika, veiksmu, judesiu. Didžiuojasi savo kūryba ir darbais, rodo juos suaugusiam, tikisi pagyrimo, įvertinimo.	Skatinti įžvelgti problemas, klausinėti, diskutuoti, fantazuoti. Klausytis garsų gamtoje, aplinkoje, muzikoje, bandyti išsakyti pastebėjimus. Sugalvoti įdomių idėjų, išradingai panaudoti įvairias medžiagas. Stebėti aplinką, išsakyti pastebėjimus. Eksperimentuoti su balsu, dainuoti tyliai, garsiai, linksmi, liūdnai piktai. Skatinti įsivaizduoti gyvūnus, augalus, daiktus, apie kuriuos jam pasakojama, skaitoma. Vaidinti fantastinius personažus. Žaisti kūrybinius vaidmenų žaidimus. Gebėti formuoti gerus santykius su bendraamžiais.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai Geba jausti kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą. Geba savitai reikšti savo sumanymus įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina. Įžvelgia naujas įprastų daiktų bei reiškinių savybes, pasitelkia vaizduotę ką nors veikdamas: žaisdamas, pasakodamas, judėdamas. Drąsiai, savitai eksperimentuoja, nebijo suklysti.	Skatinti būti aktyviu ir formuoti klausimus. Žaislus išardyti ir vėl mėginti surinkti. Tyrinėti priežasties ir pasekmės santykius. Suvokti laiką ir seką. Įgyvendinti kūrybiškus sumanymus. Demonstruoti menininkų kompozitorių kūrybos darbus, ir aptarti juos su vaikais. Tapyti įvairia technika ant skirtingų medžiagų (piešti ant akmenukų, medžio gabalų ir kt.). Štampuoti pirštais, pagaliukais, kempinėlėmis, kurti plėšyto popieriaus siužetus. Rengti dailės darbų parodas. Kalbėti, sekti savo kūrybos pasakas, išsakyti mintis, rimuoti žodžius, pasinerti į kūrybos procesą. Siekti kuo dažniau atrasti vis naujus dalykus artimiausioje įprastoje aplinkoje.
18.3.5. Mokėjimas mokytis.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai Noriai mokosi, geba džiaugtis tuo, ką išmoko. Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius. Geba modeliuoti veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus: apsimeta gaisrininku, kai žaidžia su gaisrine mašinėle, laikydami žaislinį telefoną imituoja pokalbį. Atidžiai stebi suaugusių ir bendraamžių veiksmus, klausinėja, noriai pats išbando.	Pedagogo veiklos gairės Duoti tokių žaislų, kurie skatintų stumti, traukti, imti, čiupinėti pirštais, kuriais galima įvairiais būdais manipuliuoti, esant minimaliai suaugusiojo pagalbai. Leisti žaisti ir mokytis individualiu tempu. Padėti suprasti savo galimybes ir apribojimus, sudaryti visas sąlygas tobulinti savo gebėjimus. Drąsinti inicijuoti žaidimus. Leisti patiems vaikams nuspręsti, kada jiems reikalinga pagalba. Netrukdyti kai vaikas įsitraukia į žaidimą, ko nors mokosi, tačiau stebėti ir padėti ar padrąsinti, kai vaikas prašo ir kai tai būtina. Kalbaramsi su vaikais apie tai ką veikė per dieną ir ko išmoko (refleksija). Vaikus drąsinti sakyti „Aš nežinau“, nebijoti suklysti ką nors darant, iškelti klausimus, problemas, galvoti kaip rasti atsakymą, sprendimą. Kalbėtis su vaikais apie jų norus, ko nori išmokti, kaip jie gali išmokti (enciklopedijos, patirtys, veiklos), pastebėti vaiko norą ir
Vaikų pasiekimai 3–6 metai Mokosi, džiaugiasi tuo ką išmoko. Geba mokytis žaisdamas, klausinėdamas, ieškodamas informacijos. Supranta mokymosi procesą. Pasako, ko nežino, kelia klausimą „kodėl?“. Varto knygeles, enciklopedijas, kitus leidinius, dalinasi skaitytų namuose knygelių, TV laidų įspūdžiais. Išklausęs skaitomos knygelės, girdėtus dalykus	

geba sieti su savo patirtimi, komentuoja, klausinėja. Nepavykus pastatyti statinį, sudėlioti dėlionę, iškirpti norimą formą, bando iš naujo, kitą dieną.	sudaryti sąlygas išmokti. Siūlyti pasinaudoti imitaciniais žaidimams tinkamomis priemonėmis. Sudaromos sąlygos vaikui žaisti sudėtingus žaidimus ir kartu mokytis tyrinėti daiktus, medžiagas, jų savybes ir kitų dalykų.
17.4. KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA (Kalbėjimo ir bendravimo su vaikais skatinimas, aktyviojo ir pasyviojo žodyno turtinimas ugdant pasakojimo įgūdžius ir gebėjimą klausyti, meilės gimtajai kalbai ugdymas, vaikų literatūros kūrinių pažinimas)	
17.4.1. Sakytinė kalba.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba išklausti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba. Geba išklausti ir suprasti kitų kalbėjimą. Pradedama mėgdžioti suaugusiųjų kalbą, kalba 3–4 žodžių sakiniams. Geba pasakyti savo ir kitų vardus, atsiliepia pašauktas vardu, mėgsta kalbėtis, klausinėti. Perpranta bendravimo būdą: kalbėdamas žiūri suaugusiam į akis, veidą. Pašnekovui prabilus, pakelia į jį akis. Įsijungia į pasakojimą, gauna informaciją klausdamas kas? kur? kada?. Vartoja kai kuriuos prielinksnius (į, ant, pro), įvardžius (aš, jis, man), jungtukus (ir, o, bet), neiginį – ne. Kartuoja žinomas eilėraščių, dainelių frazes. Kartuoja žodžius, kuriuos smagu klausytis (dun, dun).	Kalbėti su vaiku. Kalbėti apie tai ką tuo metu darote ir matote, apie aplinkos daiktus, reiškinius, tą patį dalyką nusakyti kuo įvairesniais žodžiais. Skatinti vaiko klausinėjimą. Sutapatinti žodžio tarimą su daikto ar veiksmo rodymu. Kasdien raiškiai deklamuoti, pasakoti trumpus tekstus, dainuoti daineles. Mokyti suprasti suaugusiojo prašymus. Palaikyti vaiko norą tarti, kartoti žodžius. Skatinti kartoti dainelių, eilėraščių žodžius, frazes, juos papildant kūno kalba. Žaisti žaidimus, kurių metu vaikui reikia šokinėti pliaukšėti delnais, trepsėti.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	
Geba išklausti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai, išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį. Kalba daug, bet daro daug gramatinių klaidų. Žino ir pasako, kur gyvena, klausinėja, ką reiškia nežinomi žodžiai, kalbėdamas žiūri į akis. Geba klausytis aplinkinių pokalbių, sekamų pasakojimų, skaitomų, deklamuojamų kūrinių literatūrine kalba ir tarmiškai. Seka pagrindines pasakas ir kuria savo, pasakoja gerai žinomą istoriją, vertina veikėjų poelgius, pasakoja apie TV laidas, herojus, žino daiktų pavadinimus, parodo aptariamą daiktą ar atliekamą veiksmą, supranta prašymą, klausimą ar instrukciją, pasakoja, ką mato iliustracijoje. Žaidžia profesijų žaidimus (parduotuvė, poliklinika ir kt.). Moka kalbėti tyliai, garsiai, kalba ir dainuoja lėtai ir greitai.	Skatinti vaiką nuolat pasakoti apie save, savo šeimos narius, savo norus. Kalbinėmis užduotimis skatinti vaikus nusakyti aplinkos reiškinių savybes. Skatinti vaiko kalbėjimą, bendravimą, pateikiant taisyklingo kalbėjimo modelius. Pasidžiaugti kiekvienu vaiko žodinės kūrybos bandymu, nekritikuoti, užduoti atvirus klausimus. Skatinti išgirsti žodžių pirmą ir paskutinį garsą, su atpažintu garsu sugalvoti naujų žodžių. Žaisti kalbinius žaidimus (garsų keitimo, ritminės dainelės ir kt.). Inicijuoti pasakų, eilėraščių, istorijų kūrimą, kurti dialogus, inscenizacija, vaidinimus. Skatinti klausinėti apie tai kas jiems įdomu, negirdėta, diskutuoti tarpusavyje ir su suaugusiais. Pasakoti vaikams apie jiems nepažįstamą patirtį, skatinant juos kurti pasakojimus apie nekasdienius, fantastinius nuotykius, personažus, vartojant išgalvotus žodžius, kalbą.
17.4.2. Rašytinė kalba.	
Vaikų pasiekimai 1-3 metai	Pedagogo veiklos gairės

Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu. Pradedą atpažinti aplinkoje esančius rašto simbolius, įvairiomis rašymo priemonėmis keverzoja grafinius vaizdus, raides. Domisi knygoje esančiu tekstu, prašo perskaityti.	Leisti vaikui pačiam laikyti knygutę, versti lapus. Rodyti paveikslėlius, kalbėti apie juos. Skaitant ir vartant knygeles skatinti vaikų žodinę ir kūno kalbą, skaitomų kūrinių tekstą sieti su vaikų gyvenimu. Skaityti vaikui kelis kartus per dieną, parinkus trumpus tekstus, kuriuose kartojasi tie patys žodžiai. Skirtingai perteikti atskirų personažų kalbą. Skatinti pavadinti kiekvieną paveikslėlį. Nuolat atkreipti dėmesį į aplinkoje esančius simbolius, aiškinti jų reikšmę. Sudaryti sąlygas vaiko rašinėjimams ant popieriaus, su jų amžiui tinkančiu rašikliu.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti. Geba pastebėti žodžius, prasidedančius ta pačia raide, supranta aplinkoje matomų žodžių prasmę. Domisi spausdintu tekstu klausinėja. Supranta, kad garsas siejasi su raide, o raidės sudaro žodį, sugalvoja pavadinimus paveikslėliams. Iliustruoja pasakas, istorijas, filmukus. Kopijuoja raides, paprastus žodžius. Bando rašyti raides, pradėdami savo vardo raidėmis.	Skatinti keverzonėmis užrašyti savo vardą, pavardę, pasirašyti po dailės darbais. Ieškoti aplinkoje žodžių, kuriuose yra vaiko vardo raidės, verti vardo, pavardės raidžių karolius. Kurti rankų darbo knygeles, su paslaptinomis dūrelėmis, langeliais, uždengtais paveikslėliais ir kt., sugalvoti knygėlėms pavadinimus, tekstus. Skatinti savarankiškai kurti skelbimus, sveikinimus, kvietimus, kopijuoti atskiras raides, žodžius, rašyti savo vardą įvairiais rašikliais. Siūlyti perskaitytas pasakas, ar peržiūrėtus filmukus atvaizduoti įvairiomis raškos priemonėmis.
17.4.3. Iniciatyvumas ir atkaklumas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai Geba džiaugtis savimi ir didėjančiais savo gebėjimais. Geba pasirinkti veiklą pagal pomėgius, ilgam įsitraukia, kilus sunkumams kreipiasi į mokytoją. Nuolat energingai veikia, žaidžia, pats keisdamas veiklą ir veikdamas veržiasi į savarankiškumą: „Ne! Aš pats!“. Numatydamas ketinimus, siekia rezultato, pvz.: reikalauja atidaryti spintą, atkakliai bando užsegti sagą, suvarstyti batų raištelius.	Pedagogo veiklos gairės Būti greta vaiko, kai jis mokosi naujų veiklų. Žaisti, ką nors veikti vaikų akivaizdoje, kad jie galėtų stebėti atskirus veiksmus, procesą. Kantriai padėti vaikui mokytis, kai jis rodo iniciatyvą, domisi naujais veiksmais. Padėti įveikti kliūtis, jei po daugelio bandymų jam nepavyksta atlikti norimo veiksmo. Pasirūpinti saugia aplinka grupėje, lauke. Skatinti vaikus pastatyti bokštą, sudėti dėlionę. Nuolat turtinti grupę naujais žaidimais, veiklomis.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai Geba didžiulis savimi ir savo didėjančiais gebėjimais. Pagal pomėgius geba pasirinkti veiklą, ilgam įsitraukia ir plėtoja, kilus sunkumams kreipiasi pagalbos. Lengvai pereina nuo paties pasiūlytos veiklos jam, vaikų grupei ir visai vaikų grupei.	Skatinti vaikus pabaigti pradėtus darbus, padėti vienas kitam įveikti problemas. Siūlyti vaikams kruopštumo, susikaupimo reikalaujančių darbų, pvz.: įverti siūlą, įsiūti sagą, prisukti veržlę ir pan. Pastebėti ir palaikyti vaiko iniciatyvą atlikti nesudėtingus darbus: plauti žaislus, teptukus. Skatinti turtingiau išplėsti jų pačių sumanymą.
17.5. MENINĖ KOMPETENCIJA (Įvairių meno šakų raškos priemonių pažinimas, gebėjimas reikšti savo nuotaiką, jausmus, mintis bei santykį su pasauliu įvairiomis meninės raškos priemonėmis, saviraiškos kūrybiškumo skatinimas, kalendorinių švenčių ir liaudies papročių pažinimas)	

17.5.1. Meninė raiška.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba jausti meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje. Spontaniškai reiškia emocijas, išpūdžius dailės priemonėmis ir medžiagomis. Reaguoja į muzikos garsus, emociškai atliepia klausomus kūrinius. Neblogai valdydami riešą, kontroliuoja potėpius mėgaudamiesi procesu (linijos tampa lenktos, spiralinės, ovalios). Kuria kompozicijas, sudaro piešinių sekas. Geba naudotis žirkklėmis ir klėjais. Mėgdžioja gyvūnų, augalų judesius. Drauge su suaugusiu žaidžia muzikinius žaidimus. Šypsosi, ploja, klausosi, trepsi klausydamas mėgstamus kūrinius.	Skatinti reaguoti į muzikos garsus, melodijas, balso intonacijas, suklūstant, krykštauojant. Bandyti sudominti ritmiškai ploti, trepsėti, barškinti skambant muzikai. Žaisti, dainuoti dviejų – keturių garsų daineles, mėgdžioti gyvūnų, augalų judesius. Spontaniškai judėti grojant muzikai, groti perkusiniaus instrumentais. Skambant muzikai, rankų ir kojų judesiais bandyti mėgdžioti gyvūnus, žaisti muzikinius žaidimus. Suvokti lėtą, greitą muzikos tempą. Klausyti gamtos garsų, vokalinių ir instrumentinių kūrinių, emociškai reaguoti į muzikos nuotaiką. Siūlyti improvizuoti plojant, stuksenant, trepsint, skanduojuant. Šokti pavieniui ir poroje, mokėti paprastųjų ir bėgamųjų žingsnių derinius. Judėti pagal ritmingą muziką. Kuriant dramos vaidmenis, bendradarbiauti su vaidinimo veikėju. Siekti eksperimentuoti, derinti kelias technikas atlikti dailės darbams. Tvarkingai naudoti medžiagas, saugiai elgtis su priemonėmis. Panaudoti antrines žaliavas. Eksperimentuoti tapybos, grafikos, mišrios dailės priemonėmis ir medžiagomis. Vaidinti pasakas, dalyvauti šventiniuose renginiuose mieste ir regione. Drauge ir pavieniui dainuoti, šokti ratelius, sakyti greitakalbes. Stebėti aplinką ir bandyti kūnu pavaizduoti objektus, reiškinius.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba grožėtis, gėrėtis aplinka, meno kūrinių, aktyviai dalyvauja meninėje veikloje. Emociškai reaguoja girdėdamas darnų garsų, intonacijų, žodžių sąskambį. Pasako ar patiko muzikos kūrinys, daina, šokis, vaidinimas, dailės darbelis. Klausosi įvairaus stiliaus, žanrų muzikos kūrinių ir spalvomis ar piešiniu perteikia išpūdžius. Kartu su kitais dainuoja, improvizuoja balsu.	
17.5.2. Estetinis suvokimas.	
Vaikų pasiekimai 1–3 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba trumpam sutelkti dėmesį, grožisi, gėrisi aplinka, meno kūrinių, menine veikla. Emociškai reaguoja girdėdamas darnų garsų, intonacijų, žodžių sąskambį. Pasako ar patiko muzikos kūrinys, daina, šokis, dailės darbelis. Džiaugiasi savo, draugo apranga.	Džiaugtis menine veikla, dainuoti, šokti, rodyti judesius. Stengtis kuo gražiau ir išraiškingiau deklamuoti, vaidinti. Kalbėti apie tai, ką sukūrė, kodėl tai yra gražu, pakomentuoti. Savo aplinkoje džiaugtis, gėrėtis gamta. Apžiūrėti spalvotas knygas, paveikslėlius, albumus, įvardinti kas juose patiko. Džiaugtis žaislais, žaisti. Žaidžiant stalo žaidimus skatinti pastebėti iliustracijas, atkreipti dėmesį į spalvas, formas. Kurti darbelius iš molio, modelino, gamtinės medžiagos, antrinių žaliavų, vertinti juos. Rūpintis savo išvaizda, turėti savitą skonį, siekti derinti drabužius, spalvas. Skatinti išsakyti savo išpūdžius iš matyto vaidinimo, išgirsto muzikos kūrinio, pamatyto paveikslo, apibūdinti matytas detales, formas, spalvas.
Vaikų pasiekimai 3–6 metai	Pedagogo veiklos gairės
Geba domėtis, grožėtis aplinka, meno kūrinių, menine veikla. Muzikuoja, šoka, dalyvauja dailės veikloje. Jaučia, suvokia ir apibūdina elementarius muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno ypatumus. Grožisi meno kūrinių, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. Keliais žodžiais ar sakiniais geba pasakyti savo išpūdžius apie klausytą muziką, dainelę, eilėraštį, pasaką, matytą šokį, vaidinimą. Pastebi papuoštą aplinką, pasako kas gražu.	

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

18. Vaiko pasiekimų vertinimas – būtina kokybiška ugdymo proceso dalis. Vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo ypatumus bei daromą pažangą kaupimas ir apibendrinimas. Vertinimas padeda pedagogams, analizuoti ugdymo instituciją lankančio vaiko pasiekimų kaitą. Vaiko pasiekimų vertinimo tikslas – geriau pažinti vaiką, išsiaiškinti ugdymo ypatumus, nustatyti pasiekimų lygį ir daromą pažangą, numatyti ugdymo perspektyvas, pritaikyti ugdymo procesą vaiko ar vaikų grupės poreikiams bei galimybėms.

19. Vaiko pasiekimų vertinimas padeda siekti ugdymo kokybės ir programoje iškeltų tikslų. Vaikas vertinamas, siekiant jį pažinti, nustatyti jo pasiekimų lygį, užfiksuoti ugdymo(si) pažangą, numatyti ugdymosi tęstinumą. Atsižvelgdamas į vaiko pasiekimų rezultatus, pedagogas planuoja tolimesnį vaiko ugdymą(si).

20. Ugdymo pasiekimai vertinami du kartus per metus: rugsėjo–spalio ir balandžio–gegužės mėnesiais. Pažangos ir pasiekimų vertinime dalyvauja vaikai, tėvai, pedagogai.

21. Ugdymo pasiekimų vertinimo metodai: stebėjimas, vaikų kūrybinių darbų ir veiklos analizė, pokalbiai su vaiku, vaiko tėvais.

22. Vertinimas atliekamas elektroniniame dienyne pagal patvirtintą formą. Informacija apie vaiką, jo pasiekimus ir daromą pažangą kaupiama „Vaiko pasiekimų aplanke“. Jame talpinami vaiko stebėjimų protokolai, kūrybinių darbų pavyzdžiai, vaiko mintys, tėvų mintys apie vaiką, draugų vertinimai. Vaiko pasiekimų duomenys, numatomos ugdymo kryptys, tikslai ir uždaviniai fiksuojami grupės knygoje. Atsižvelgus į vertinimų išvadas, tėvų siūlymus bei pageidavimus, nustatoma individuali kiekvieno vaiko pažanga ir rengiamos arba koreguojamos individualios vaikų ugdymo programos bei grupės ugdomosios veiklos planai. Vertinant vaiko pasiekimus laikomasi vertinimo etikos reikalavimų, konfidencialumo.

23. Ugdymo pasiekimų pateikimo formos: metų veiklos pokyčių vertinimas, metiniai, savaitės planai, vaikų kūrybiniai darbai, nuotraukos, pasakojimai, vaiko veiklos stebėjimo užrašai.

24. Tėvų informavimo formos – susirinkimai, individualūs susitikimai, elektroninis diennas, vieši renginiai, šventės, skatinamas tėvų informavimas per pačių tėvų aktyvų dalyvavimą grupės veikloje. Bendro pobūdžio informaciją apie ugdymą galima rasti Mokyklos internetiniame puslapyje, elektroniniame dienyne, skelbimų lentose.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1) Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.

2) Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.

3) Landsbergienė A. Inovatyvi programa XXI a. tėvams ir pedagogams. Kad vaikai augtų laisvi ir kūrybingi! (4 dalys: „Pavasaris“, „Vasara“, „Ruduo“, „Žiema“). „Alma littera“, 2018.

4) Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.

5) Burškaitienė R. STEAM ugdymas: patarimai ir idėjos, kaip ugdyti darželinuką. „Šviesa“, 2019.

6) Braslauskienė R., Norvilienė A. ir kt. Patirtinis ugdymas(-is) vaikystėje: šiuolaikinės medijos ir informacinių komunikacinių technologijų galimybės. Klaipėda, 2018.

7) Ikimokyklinio ugdymo programos gairės. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymas Nr. V-1142.